
Lukács evangéliuma

Lévi meghívása

²⁷Ezek után kiment, s meglátott egy Lévi nevű vámost, amint a vámnál ült. Felszólította: „Kövess engem!” ²⁸Az felállt, és mindenét otthagya követte őt. ²⁹Lévi a házában nagy lakomát rendezett neki. Nagyon sok vámos és más ember együtt ült vele az asztalnál. ³⁰A farizeusok és az írástudók emiatt zúgolódtak. „Miért esztek és isztok együtt a vámosokkal és a bűnösökkel?” - kérdezték tanítványaitól. ³¹Jézus adott nekik feleletet: „Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek. ³²Mert nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket, hogy megtérjenek.”

A böjt kérdése

³³Ők azonban ezt mondták neki: „János tanítványai böjtölnek és imádkoznak, s ugyanígy a farizeusok tanítványai is. A tieid ellenben esznek és isznak.” ³⁴Jézus ezt válaszolta nekik: „Képesek volnátok böjtre fogni a násznépet, amikor még vele van a vőlegény? ³⁵Eljönnek a napok, amikor elviszik a vőlegényt, akkor majd böjtölnek.” ³⁶Példabeszédet is mondott nekik: „Senki sem hasít ki új ruhából foltot ócska ruhára. Hisz akkor az újat is tönkretenné, s az ócskára se illenék az új folt. ³⁷Senki sem tölt új bort régi tömlőkbe. Vagy ha mégis, az új bor szétveti a tömlőket, a bor kiömlik, a tömlők meg tönkremennek. ³⁸Az új bor új tömlőbe való. ³⁹Aki óbort iszik, nem kíván újat inni, mert hisz: Jobb az ó! - mondja.”

Előadó: Ft. Negyela Zoltán káplán

Fontosabb kifejezések, magyarázatok

A szentírási szakasz felosztása:

Lévi meghívása (27-28 v.)

Lakoma (29-32 v.)

A bűjt kérdése (33-35 v.)

Hasonlatok (36-39 v.)

„meglátott” - több, mint futó pillantás. Az ige kifejezi: a szemlélődést, mérlegelést és a megfontolást. Jézus tehát megvizsgálja Lévit és alkalmasnak teszi arra, hogy meghívó szavát hozzá intezze. „Lukács Lévi bemutatásánál elhagyja apjának a nevét (Mk 2,14), viszont hangsúlyozottan említi meg a foglalkozását: vámos volt és éppen a vámasztalnál ült.” A vámosok alatt az akkori kor szemlélete szerint a vámszedőket és az adóbehajtókat kell érteni. A római birodalom és tartományok határain, a kikötővárosokban és nagyobb városokban a behozott árukért adót kellett fizetni. A vámot nem a rómaiak szedték be direkt módon, hanem indirekt módon – vagyis bérbe adták vállalkozó személyeknek, akik a maguk részéről tisztviselőket alkalmaztak. Valószínű, hogy Lévi is ilyen szabad vállalkozó lehetett Heródes Antipász szolgálatában. A kor szokása az volt, hogy a birodalmat tartományokra osztják, s annak a tartománynak a kincstárát gazdagítja a pénz, ahol azt beszedték. Galilea vidéke pedig Heródes Antipászhoz tartozott. „A vámosok önkényeskedéseikkel magukra vonták a nép haragját és gyűlöletét. A pogányokkal való kereskedelmi kapcsolat következtében rituálisan tisztátalannak és kultikus közösségből kizártnak számítottak. A legnagyobb megvetést velük szemben a farizeusok tanúsították.” Ilyen a társadalomtól megvetett és kirekesztett személyt választ ki Jézus, áttörve minden akkori erkölcsi és kultikus magatartást.

„Kövess engem” - hasonló kifejezéssel mutatja be a többi evangélista is az apostolok meghívását (Mk 1,16; Lk 5,1-11). Itt találjuk meg a tanítványság lényegének az összehasonlítását. A tanítványság lényege magában foglalja Jézus meghívó szavát és annak teljes teljesítését – azaz az engedelmességet. A nyilvános bűnösnek és kultikus értelemben tisztátalannak számító Lévi, miután meghallotta Jézus meghívó felszólítását, azonnal vállalkozik a követésre. **„Mindent otthagyt”** tipikusan Lukács saját kifejezése – mert szerinte a jézusi követés „minden más jellegű kötődéstől megkívánja az elszakadást.”

„elhagyás” - Lévi esetében nem csupán a vámszedő asztalra vonatkozott, hanem mindenre, amit a meghívás előtt birtokolt, illetve ahogy élt. Jézus meghívása teljes és lényeges változást hozott életében. Az **„elhagyás”** és **„követés”** igék folyamatosságot követelnek meg az embertől, tehát nem csak arra a pillanatnyi aktusra redukálódhatnak le, hanem egész életük döntéseire.

„lakomát rendezett neki” - a lakoma a keletiek felfogása szerint, a szerződés-kötésnek, a közösségnek és a barátságnak a legkifejezőbb megnyilvánulási formája.

„zúgolódtak” - „Az ige az Ószövetségben főleg a pusztai vándorlás eseményeivel kapcsolatban szerepel. A nép újból és újból „zúgolódik” Isten ellen, mert emberileg ítélik meg Őt. Nem akarják megérteni, hogy Istennek sajátos útjai vannak. Ugyanez az értelme a farizeusok zúgolódásának. Nem értik meg Istennek a végső nagy kezdeményezését, azt, hogy Jézus által új módon közeledik az emberekhez, az üdvösségtől távol állókhoz is.”

Előadó: Ft. Negyela Zoltán káplán

A megtérést és a közeledést megelőzi mindenek előtt Jézusnak a lehajló szeretete, amellyel elébe megy a bűnösnek, s felajánlja neki a megbocsájtással egyenértékű gyógyulást. A lemondásra kész igazi megtérést illetve Krisztus –követést jelzi Lévi szándéka, szilárd elhatározása és megvalósítása, a meghívást követő lakoma, pedig ünnepélyesen is megpecsételte ezt az aktust. Így a Krisztus –követők számára világossá válik, hogy az Úrral való asztalközösség az „egyházban is csak a megtérő bűnösökkel lehetséges.”

„a farizeusok tanítványai is” - a farizeusoknak kifejezett „tanítványai” nem voltak, mégis a farizeusság egyik kiemelkedő jellemzője a böjt volt, amely felülmúlta a hivatalos böjtgyakorlatot. Kötelező érvényű böjtöt a Szentírás tanúságtétele szerint kifejezetten csak az engesztelés napján (Lev 16,29 – 31) és különböző katasztrófák idején (Joel 2,14-17 – sáskajárás illetve háború) kellett tartani. A farizeusok viszont rendszeresen böjtöltek. Erre a tényre még maga Jézus is többször felhívja a figyelmet: hogy hetente kétszer, vagy másik helyen önengesztelő és magamutogató alkalmak, holott az egyéni böjt célja az engesztelés és a bűnök jóvátétele lenne. „A farizeusoknál a böjtnek közösségi jellege is volt: a nép védelmét kívánták vele biztosítani Istennél.”

„násznépet” - a lakodalom azon különleges ünnepi alkalmak közé tartozott, amikor tilos volt bármiféle böjt is. A menyegző az Ószövetségben gyakran szimbolikus értelemben szerepel: Jahve és a választott nép kapcsolatát fejezi ki. Az Újszövetségben Isten közelsége, öröme és a felszabadulás reménye jut kifejezésre.

„Aki óbort iszik, nem kíván újat inni” - a kijelentés Lukács sajátja, és azt kívánja kifejezni, hogy miért zárkóztak el oly sokan Jézus „új borától” vagyis tanításától. Nyilvánvalóan azért, mert hozzászórtak a régi már magukévá tett, kényelmes vallásossághoz. „Az evangélista tehát világossá teszi olvasói számára, hogy számítaniuk kell a régi és az új gyakorlat egymás mellett élésére, azért mert egyesek nem fogadják el az újat.”

böjt: a mértékletesség erényének cselekedete: tágabb értelemben minden erkölcsi meggondolásból fakadó önmehtagadás, főként az érzéki élvezetektől való tartózkodás; szoros értelemben az önfenntartási ösztön megfékezése az evésben és ivásban. Célja a lélek fölemelése a testi vágyak megfékezésével, s a bűnbánat kifejezése. Régebben a megtartóztatás foka szerint 3 böjtöt ismertek: szigorú böjt, enyhített böjt és a hústilalmat. 1966 óta az egyházi törvénykönyv csak a szigorú böjtöt és a hústiltó megtartóztatást ismeri. A böjt alól jogos okból fölmentést adhatnak a püspökök és plébánosok. Az Egyház hatályos törvénye szerint a húsevéstől vagy a püspökkari konferenciák előírásai szerinti más eledeltől való tartózkodás az év minden péntekén kötelező, hacsak egybe nem esnek egy a főünnepek közé tartozó nappal; hústilalmat és böjtöt kell tartani hamvazószerdán és nagypénteken (1251.k.). A hústilalom kötelezi azokat, akik 14. életévüket betöltötték; a böjt pedig az összes nagykorúakat kötelezi 60. életévük megkezdéséig. A lelkipásztoroknak és a szülőknek legyen azonban gondja arra, hogy a bűnbánat valódi értelmére megtanítsák azokat is, akik fiatal koruk miatt nem kötelesek a böjtre és a hústilalomra (1252.k.). Az Egyház. pontosabban is meghatározhatja a böjt és a hústilalom megtartását, továbbá egészében vagy részben helyettesítheti is a hústilalmat és a böjtöt a bűnbánat más formáival, főként a segítő szeretet cselekedeteivel és vallásos gyakorlatokkal (1253.k.).